

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра економічної кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи наукових досліджень в економіці

Освітня програма Економіка

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 29 серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання
7. Система оцінювання навчальної дисципліни
8. Політика навчальної дисципліни
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи наукових досліджень в економіці
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	к.е.н., доц. Судук Н.В.
Контактний телефон викладача	+38(097)2280838
E-mail викладача	nataliia.suduk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Актуальність навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень в економіці» полягає в тому, що зростання вимог до вищої професійної освіти вимагає якісно нового теоретичного і методичного забезпечення науково-дослідницької діяльності в галузі економіки. Ознайомлення з основами науково-дослідницької діяльності студентів, розгляд організації наукових досліджень та технології наукової творчості, вивчення методології та методів наукового дослідження, розгляд методики наукової діяльності (робота над бакалаврською та магістерською роботами, публікаціями, рефератами, доповідями), вивчення особливостей та проблем оцінки ефективності науково-дослідних робіт. Знання та вміння, набуті при вивченні предмету можуть бути плідно використані при науковому дослідженні в галузі економіки.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><i>Мета даної дисципліни</i> полягає у висвітленні теоретичних основ, питань методології, методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності в економіці, тобто теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного проведення наукових досліджень студентами економічних спеціальностей.</p> <p><i>Завданнями є:</i> формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок з методології, методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності в економіці з широким використанням навчально-методичної та додаткової наукової літератури.</p> <p>В результаті вивчення даної дисципліни студенти повинні <i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - основи методології і методи економічного дослідження; - основи організації наукових досліджень в економіці; - особливості підготовки і оформлення наукових робіт економічного профілю. <p><i>вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - володіти фундаментальною, загальнонауковою, конкретною науковою методологією та економічними методами дослідження з метою забезпечення реалізації в навчальному процесі принципів об'єктивності в оцінці економічних фактів, явищ, подій; - навчитися розробляти наукові проблеми, писати наукові статті, роботи, застосовуючи при цьому нові інформаційні технології, програмні забезпечення; - сприяти реалізації знань, навичок, творчого мислення в навчальному процесі, навчально-дослідницької та подальшої науково-дослідницької діяльності майбутніх спеціалістів-економістів. 	

4. Компетентності

ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК02. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК01. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК03. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

СК04. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

5. Результати навчання

ПР12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
Практичні	18
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
2	051 Економіка	1	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема, план	Форма заняття	Літер атура	Завданн я, год	Вага оцінк и	Термін виконання
Тема 1. Наука як сфера людської діяльності. Поняття про науку. Наукова комунікація. Наукова школа. Ознайомлення зі змістом Студентського путівника ПНУ. Наукова бібліотека. Унікальні додаткові можливості для студентів ПНУ! Як студенти ПНУ впливають на якість навчального процесу? Науково-дослідницька діяльність студентів. Концепція академічної чесності, основні напрями та перспективи її реалізації.	Лекція, практичне заняття	[1,2,3, 5,6,8, 9,11,12,13,15]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, пройти тести	0,1	До наступного заняття за розкладом

<p>Тема 2. Організація наукових досліджень. Поняття, особливості, цілі та завдання науково-дослідної роботи. Вибір теми дослідження та розробка робочої гіпотези. Основні форми наукових досліджень. Основи наукової організації дослідного процесу. Організація творчої діяльності. Психологія наукової творчості.</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[3,8,15]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, пройти тести</p>	<p>0,1</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 3. Методологія та методи наукового дослідження. Методологія дослідження. Фундаментальна, або філософська, методологія. Загальнонаукова методологія. Конкретно наукова методологія. Методи і техніка дослідження. Використовування методів наукового пізнання. Методи теоретичних досліджень: аналітичні методи досліджень, аналітично-експериментальні методи досліджень, імовірісно-статистичні методи, методи системного аналізу. Методика експериментальних досліджень: оцінка характеристик змінних об'єкту, кореляційний аналіз дослідних даних, апроксимація дослідних даних. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації.</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[1,3,8,9,10,14,15]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, пройти тести</p>	<p>0,3</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 4. Підготовка дипломної (бакалаврської та магістерської) роботи. Бакалаврська робота як кваліфікаційне дослідження. Вимоги до бакалаврської роботи. Технологія підготовки бакалаврської роботи. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Вимоги до магістерської роботи. Технологія підготовки магістерської роботи. Захист дипломної роботи.</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[1,8,9,15]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготувати індивідуальне завдання, пройти тести</p>	<p>0,2</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 5. Робота над публікаціями, рефератами і доповідями. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова стаття. Тези наукової доповіді (повідомлення). Методика підготовки та оформлення публікації.</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[7,9,15]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал,</p>	<p>0,2</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

Реферат. Доповідь (повідомлення).			підготувати індивідуальне завдання, пройти тести		
Тема 6. Ефективність наукових досліджень: критерії та проблеми оцінки. Особливості та проблеми оцінки ефективності науково-дослідних робіт. Економічна ефективність наукових досліджень. Резерви та шляхи підвищення ефективності наукових досліджень. Впровадження наукових досліджень.	Лекція, практичне заняття	[4,8]	Опрацювати лекційний матеріал, пройти тести	0,1	До наступного заняття за розкладом
7. Система оцінювання навчальної дисципліни					
Загальна система оцінювання курсу	<p>100 бальна – 100 балів протягом семестру;</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності в розв’язках;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповідях, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>				
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна її мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.				
Семінарські заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.				
Умови допуску до підсумкового	<ul style="list-style-type: none"> – оцінка за поточне тестування (20 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (30 балів); 				

контролю	<ul style="list-style-type: none"> – оцінка за контрольну роботу (30 балів); – оцінка за самостійну роботу (20 балів).
----------	--

8. Політика навчальної дисципліни

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно до вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом честі та Положенням про запобігання та виявлення плагіату Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Перезарахування результатів неформальної освіти відбувається згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ПНУ https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_o_svita.pdf

9. Рекомендована література

1. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень : навчальний посібник / Г. О. Бірта, Ю. Г. Бургу – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 142 с.
2. Броннікова Л. В. Комунікація в сучасній науці: нові засоби для виробництва знання / Л. В. Броннікова // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Серія : Філософія. – 2015. – Т. 257, Вип. 245. – С. 38-42.
3. Важинський С. Е. Методика та організація наукових досліджень : навчальний посібник / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
4. Горовий В.М. Критерії якості наукових досліджень у контексті забезпечення національних інтересів / В.М. Горовий // Вісник НАН України. Наукометрія і видавничча справа. – 2015. – № 6. – С. 64-80.
5. Добривечір В. А. Сучасні тенденції в науковій комунікації / В.А. Добривечір // Наукові записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації». – 2013. – Том 26 (65). № 3 – С.18-23.
6. Лавриш Ю. Е. Особливості організації науково-дослідницької діяльності студентів вищих навчальних закладів / Ю. Е. Лавриш // Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Серія : Філологія. Педагогіка. – 2013. – Вип. 2. – С. 72-76.
7. Мельник Ю. Б. Методика підготовки до наукової доповіді / Ю. Б. Мельник // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія.. – 2012. – № 1. – С. 29-33.
8. Методика та організація наукових досліджень : навчальний посібник / [О. П.

- Кириленко, В. В. Письменний, Н. М. Ткачук та ін.] ; за ред. О. П. Кириленко. – Тернопіль : Видавн.-поліграф. Центр ТНЕУ «Економічна думка», 2012. – 196 с.
9. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / [І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін.] ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. – 607 с.
  10. Муравицька Г. В. Інформація як стратегічний ресурс організації науково-дослідного процесу / Г. В. Муравицька. // Демократичне врядування. – 2015. – Вип. 15.
  11. Наконечна Т. Ю. Наукова школа як фактор розвитку економічної науки / Т. Ю. Наконечна // Український соціум. – 2010. – №2. – С. 123-132.
  12. Скиба О. П. Наукові комунікації в інформаційну епоху / О. П. Скиба // Вісник Національного авіаційного університету. Сер. : Філософія. Культурологія. – 2012. – Вип. 1. – С. 42-46.
  13. Студентський путівник ПНУ. Режим доступу. https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/%D0%A1%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D1%83%D1%82%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2019-20-25.10.pdf
  14. Шевченко С. В. Загальнонаукові методи фундаментальної економічної науки: від діалектики до синергетики / С. В. Шевченко // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Сер. : Економічні науки. – 2014. – № 4. – С. 206-210.
  15. Шишкіна Є. К. Методологія наукових досліджень : навчальний посібник / Є. К. Шишкіна, О. О. Носирев. – Харків : Діса плюс, 2014. – 200 с.

Викладач

Судук Н.В.